

A man wearing a black beanie, glasses, and a black leather jacket is shown from the chest up. He is looking directly at the camera with a wide-eyed, surprised expression. His right hand is pressed against a brick wall on the left side of the frame. The background is dark.

Eric Chappell

Kraja

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE NOVA GORICA

20 let nove hiše
10 let narodnega gledališča

SKUPAJ NAPREJ GRADIMO NAŠE GLEDALIŠČE

Zasedba	2
O avtorju Eric Chappell	4
Jure Gantar	
Gledališka nanizanka v štirih epizodah.....	9
Marijana Koren	
Protislovja lastnine	15
Gojmir Lešnjak Gojc	
V Spriggsov zagovor!.....	19
Branko Drekonja	
Kraja (karikatura)	20
Nagrada	
Srečko Fišer	25
In memoriam	
Primož Bebler	26
Različno pravično	
Neven Borak.....	28
Pregled sezone 2012/2013 v SNG Nova Gorica	30

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica, sezona 2013/2014, uprizoritev 4
Premiera 12. decembra 2013 na velikem odru SNG Nova Gorica

Eric Chappell

KRAJA

Theft

Prevajalka **Tina Mahkota**

Režiser **Jaša Jamnik**

Dramaturginja **Ana Kržišnik**

Lektor **Srečko Fišer**

Scenografinja in kostumografinja **Vasilija Fišer**

Avtor glasbe **Davor Herceg**

Oblikovalec svetlobe **Samo Oblokar**

Vodja predstave **Boro Vujičić**, šepetalka **Urška Modrijan**.

Tehnični vodja **Aleksander Blažica**, tonski in video mojstri **Vladimir Hmeljak**, **Majin Maraž** (vodja) in **Stojan Nemeč**, lučni mojstri **Samo Oblokar** (vodja), **Marko Polanc** in **Renato Stergulc**, rekviziterja **Damijan Klanjšček** in **Jožko Markič**, frizerki in maskerki **Hermína Kokaš** in **Katarina Božič**, garderoberki **Jana Jakopič** in **Mojca Makarovič** (vodja), odrski mojster **Staško Marinič**, odrski tehniki **Dean Petrovič**, **Bogdan Repič** in **Dominik Špacapan**, vrviščarja **Damir Ipavec** in **Ambrož Jakopič**, odrski delavec **Jure Modič**, šivilje **Nevenka Tomašević** (vodja), **Marinka Colja** in **Tatjana Kolenc**, mizarja **Darko Fišer** (vodja) in **Marko Ipavec**.

Predstava ima odmor.

Trevor Farrington **Tomislav Tomšič** k. g.
John Miles **Gorazd Jakomini**
Jenny Farrington **Arna Hadžialjević**
Barbara Miles **Maja Nemeč**
Spriggs **Gojmir Lešnjak Gojc** k. g.

Eric Chappell

Nekega vročega dne v začetku sedemdesetih si je Eric Chappell (1933, Grantham, Velika Britanija), zaposlen kot finančni nadzornik v elektrodistribucijskem podjetju East Midlands Electricity Board, v Leamingtonskih toplicah preganjal čas s časopisom. Naletel je na zgodbo o črnskem študentu, ki se je v nekem hotelu predstavljal za afriškega princa; hotelsko osebje je bilo nad tem tako impresionirano, da ga je res postreglo kot kralja. Chappell je menil, da je to odlična ideja za igro. Ker je bilo njegovo poznavanje luksuznih hotelov omejeno, je zgodbo postavil v hišo s podnajemniškimi stanovanji in tako je nastala njegova prva igra *The Banana Box* (Škatla za banane) (Hampstead Theatre Club, 1970; Apollo Theatre, 1973).

Ta igra je bila predloga za kasnejšo humoristično nadaljevanje *Rising Damp* (*Vlaga v zidu*), ki so jo na televizijski postaji ITV predvajali med leti 1974 in 1978 z Leonardom Rossiterjem v glavni vlogi. Na televizijski postaji BBC, ki jo je kasneje uvrstila med sto najboljših humorističnih nanižank, pa so scenarij sprva zavrnil, češ da vsebuje preveč šal. Vsekakor je nadaljevanje postala klasika, po kateri Chappell slovi še danes in ki večkrat zasenči njegove ostale televizijske, sploh pa gledališke komedije. Prejela je tudi nagrado BAFTA (The British Academy Film Award) za najboljšo situacijsko komedijo in leta 1979 nagrado Evening Standard Film za najboljšo komedijo.

Preden se je lotil pisanja dialogov, se je Chappell preizkusil

že v pripovedništvu; agentom je poslal nekaj besedil, vendar mu, kot večini dobrih dramatikov, ni šlo. Celotna žena Muriel je menila, da njegovo pisanje ni kaj prida. Bil je star že skoraj štirideset let, ko je odkril, da je boljši v pisanju dramatike, in to mu je spremenilo življenje. Sam je rekel: »Ko odkriješ, da nekaj znaš, moraš to razvijati.«¹ Zato je, potem ko je že napisal *The Banana Box* in so ga ljudje s televizije vprašali, če lahko napiše humoristično nanizanko, brez zadržkov sprejel ponudbo: »V tem poslu ne rečeš ne.«²

Po uspehu z *The Banana Box* je nato leta 1973 pustil službo in začel pisati profesionalno. Pisal je za televizijo; njegove največje uspešnice so še: *The Squirrels (Veeverice)* (ITV, 1974–77), *The Bounder (Capin)* (ITV, 1982–83), *Home to Roost (Sam vanjo pade)* (ITV, 1986–1990) – vse te so bile nagrajene z nagrado PYE TV Award; *Only When I Laugh (Samo, ko se smejim)* (ITV, 1979–82), *Duty Free (Brez carine)* (ITV, 1984–86), *Singles (Samski)* (ITV, 1988–91), *Fiddlers Three (Trije goslači)* (ITV, 1991) in njegova zadnja, *Haggard* (ITV, 1990–1992). Navdih zanje je črpal iz delavskega okolja Granthama, kjer je odraščal, in iz dvaindvajsetletne delovne prakse nadzornika v elektrodistribucijskem

1 http://www.thetelegraphandargus.co.uk/news/local/localbrad/10512968.Writer_Eric_Chappell_tells_how_Rising_Damp_inspiration_came_about/

2 http://www.thetelegraphandargus.co.uk/news/local/localbrad/10512968.Writer_Eric_Chappell_tells_how_Rising_Damp_inspiration_came_about/

podjetju, ki mu je priskrbelo material za večino njegovih najboljših komičnih likov. Ti so tipični povzpetniški sanjači ali zafrustrirani pisarniški delavci, zaznamovani s svojo razredno pripadnostjo in okoljem, v katerem živijo. Njegove komedije se odlikujejo po dobro začrtanih karakterjih, čudaških obratih v govoru, neverjetnih gagih in mojstrsko izpisanih, hitro tekočih zgodbah. Chappellovo pisanje je suho in duhovito, njegov humor pa izraža pristno razumevanje človeških stanj. Lahko bi rekli, da njegove humoristične nanizanke tudi zahtevajo poseben igralski stil: tako kot ima denimo David Mamet svojo govorico, jo ima tudi Eric Chappell. Sam je leta 1980 v nekem intervjuju povedal: »Menim, da je moja vršina v pisanju naturalistične komedije; pišem, kolikor realistično je mogoče, ne da bi izgubil smisel za humor.«³

Chappell je uspel ohraniti zanimanje televizijskih producentov dvajset let; v tem času je napisal čez dvesto epizod za humoristične nanizanke. Po letu 1996 pa je začel pisati gledališke komedije, saj je njegova televizijska kariera začela drseti navzdol. Povedal je: »Začutil sem, da ni več interesa. Pojavila se je poplava detektivk in limonad. Ko sem začenjal, je bilo sedem humorističnih nanizank na desetih najbolj gledanih programih. Na koncu je bila ena na tridesetih.«⁴

3 <http://eustonfilms.blogspot.com/2012/06/misfits-by-eric-chappell-yorkshire-tv.html>

4 http://www.thetelegraphandargus.co.uk/news/local/localbrad/10512968.Writer_Eric_Chappell_tells_how_Rising_Damp_inspiration_came_about/

Danes ne piše več za televizijo in je vesel, da je izstopil iz podganje dirke in se lahko posveča pisanju iger. To pa ima, kakor pravi, tako prednosti kot slabosti: »vsekakor pogrešam denar«, pravi osemdesetletni komediograf. »Ampak ko je na televiziji predvajana tvoja nadaljevanka, dobiš največ dva telefonska klica, mogoče tri, če je rating visok. Če pa je eno mojih besedil uprizorjeno na majhnem odru pred 160 ljudmi, so govornice in odzivi toliko bolj vznemirljivi. Ljudem je všeč ali pa jim ni všeč, ampak vsekakor od njih dobiš nek odziv.«⁵ »Napisati igo in jo objaviti je kot napisati sporočilo in ga odposlati v steklenici. Nikoli ne veš, kje bo končala.«⁶ Njegove igre, več kot dvajset jih je, uprizarjajo po celem svetu; Chappell je danes brez dvoma eden največjih britanskih piscev komedij. Med njegovimi najboljšimi odrskimi deli so: že omenjena *The Banana Box*, *Only When I Laugh* (ki temelji na predhodni humoristični nanizanki), *Up and Running (V polnem teku)*, *Natural Causes (Naravni vzroki)*, *Haunted (Obseden)* in *Theft (Kraja)*.

Kljub svoji eksplicitni komedijski naravnosti pa se je preizkusil tudi v pisanju psihološkega trilerja. Kot sam pravi, je bil *Dead Reckoning (Račun z mrličem)* njegova prva »resna« igra. »Prej tega nisem počel, ker sem si mislil, da sem pač pisec komedij. Ampak ko sem dobro premislil, sem ugotovil, da je med pisanjem komedije in trilerja veliko podobnosti. V komediji ljudi nasmejiš, tako da jih presenetiš. Enako je v trilerju: presenečenje dvigne ljudi s stolov. Težava je edino v tem, da pri komediji lahko meriš odziv ljudi po smehu. Pri trilerju pa ne moreš meriti tišine. Lahko samo poslušam zvok papirčkov od bombo-

nov, ki priletijo na tla, ali gledam, kako ljudje zaspijo.«⁷

Tokrat uprizorjeno besedilo *Kraja* je komedija in triler hkrati. Prvič je bila uprizorjena leta 1995 v Theatre Royal v Windsorju. V Sloveniji *Kraja*, tako kot samega avtorja, uprizarjamo prvič. *Kraja* zaznamujejo kratke replike in ostroumne opazke o zakonu, denarju in zločinu. Chappell pravi, da si je takšno igo želel napisati že leta: » ... je dobro napisana, zelo smešna in liki so preprosto čudoviti. Vsakdo pozna kakšnega Johna, Trevorja, Jenny in Barbaro, in to je tisto, kar res naredi to igo. Pogosto slišimo, da je med komedijo in tragedijo tanka črta, in ti liki so vsak po svoje tragični in komični obenem.«⁸

Priprava A. K.

5 http://www.gazette-news.co.uk/leisure/theatre/8496361.Writing_Rising_Damp_was_easy__but_a_thriller__Eric_Chappell_talks_about_his_first_serious_play/

6 http://www.thetelegraphandargus.co.uk/news/local/localbrad/10512968.Writer_Eric_Chappell_tells_how_Rising_Damp_inspiration_came_about/

7 http://www.gazette-news.co.uk/leisure/theatre/8496361.Writing_Rising_Damp_was_easy__but_a_thriller__Eric_Chappell_talks_about_his_first_serious_play/

8 http://www.watfordobserver.co.uk/leisure/theatre/cftheatrefeatures/9037933.Burglar_turns_the_tables_in_Eric_Chappell_s_whodunit/

Tomislav Tomšič in Gojmir Lešnjak Gojc

Jure Gantar

Gledališka nanizanka v štirih epizodah

1

Vse od leta 1895 naprej, ko brata Lumière posnameta *L'Arroseur arrosé*, devetinštirideset sekund dolg igrani film, v katerem nagajivi deček s cevjo za zalivanje poškropi presenečenega vrtnarja, se je gledališka komedija neprestano prisiljena soočati s krizo žanrske identitete. Medtem ko ji v začetku dvajsetega stoletja z osredotočanjem na besedni humor še nekako uspe parirati nemim burleskam, z izumom zvočnega filma polagoma izgubi to prednost. Njen položaj postane še bolj vprašljiv, ko se v dnevnih sobah po vsem svetu pojavijo televizijski sprejemniki. Ti še najbolj zahtevnim gledalcem omogočijo, da se lahko zabavajo, ne da bi se jim bilo treba pri tem premakniti iz udobnega naslonjača. Humoristične nanizanke, ki jih televizijske postaje v Veliki Britaniji začnejo oddajati že kmalu po koncu druge svetovne vojne, si zelo hitro priborijo primat osrednjega proizvajalca smeha in humoristične nanizanke, kakršni sta na primer *Marriage Lines* (*Zakonske vrstice*) ali *Steptoe and Son* (*Steptoe in sin*), kmalu postanejo univerzalni ključ za razumevanje značilno angleškega smisla za humor.

Zadnji poskus ustvarjalnega upora proti humoristični diktaturi novih medijev v Veliki Britaniji predstavlja absurdno gledališče. S svojo navezanostjo na filozofijo eksistencializma dramatik, kot so Samuel Beckett, Harold Pinter in Joe Orton, gledališko komedijo pomaknejo na povsem drug in-

telektualni nivo od sočasne filmske ali televizijske produkcije. A sredi šestdesetih novi mediji gledališču odvzamejo še to zadnje zavetišče, in sicer tako, da si preprosto prisvojijo tudi absurd. Ko v kinematografih začnejo vrteti nadrealistične komedije Richarda Lesterja in Beatlov (scenarij zanje napiše tudi Orton), ter še bolj očitno, ko na BBC-ju začnejo predvajati kulturno nanizanko *Monty Python's Flying Circus*, ki na malih zaslonih dobesedno uprizori tekmo med nogometnima moštvoma grških in nemških filozofov, angleška gledališka komedija ne zmore več kljubovati pritiskom množične kulture. V začetku sedemdesetih zato spremeni svoj pristop: namesto da bi se novim medijem upirala, se jim začne prilagajati.

Eric Chappell, avtor *Kraje*, je eden izmed teh novih piscev, ki jim uspe premostiti vrzel med gledališko komedijo in televizijsko humoristično nanizanko. Njegov prvi odrski uspeh je bila komedija *The Banana Box* (*Škatla za banane*) iz leta 1971, ki pa je postala še veliko bolj priljubljena, ko so jo pod naslovom *Rising Damp* (*Vlaga v zidu*) prenesli na televizijske ekrane. Po zaslugi petletne prisotnosti te nanizanke na britanski televiziji je med leti 1974 in 1992 Chappell praktično hišni scenarist neodvisne televizijske postaje ITV, za katero med drugim pripravi naslednje nanizanke: *The Squirrels* (*Veverice*), *Only When I Laugh* (*Samo, ko se smejim*), *The Bounder* (*Capin*), *Duty Free* (*Brez carine*) in *Home to Roost* (*Sam vanjo pade*). A hkrati še zmeraj piše tudi gledališke

komedije, ki pa več dolgujejo Richardu Waringu kot Oscarju Wildu. Z našega stališča so še posebej zanimive tiste, ki jim je uspelo zaživetiti tako v gledališču kot na televiziji. Nanizanka *Duty Free* je, recimo, nastala na podlagi komedije *We're Strangers Here (Tukaj smo tujci)*, medtem ko je bila *Only When I Laugh* najprej humoristična nanizanka in jo je Chappell šele kasneje priredil tudi za gledališke odre.

2

Tudi *Kraja* je na določen način križanec med gledališko igro in humoristično nanizanko. Čeprav gre na prvi pogled za povsem tradicionalno komedijo, podrobnejša razčlemba pokaže, da je njena zgradba pravzaprav bliže televizijski kot odrski. V primerjavi z zapleti gledališke komedije, ki načeloma stopnjuje dramsko napetost in, vsaj po Freytagovem mnenju, gradi dramaturške piramide, so humoristične nanizanke navadno ciklične narave. V prvi epizodi vzpostavijo pripovedno strukturo in jo potem v vseh naslednjih zvesto reciklirajo. Klasicistični ideal treh enotnosti v humorističnih nanizankah nadomesti težnja po tem, kar ameriški kritik Larry Mintz poimenuje »zaključenost« kraja, časa in dogajanja. Velika večina televizijskih komedij se dogaja v vedno istih prostorih, z ozko omejenim naborom oseb ter podaja zgodbo, ki jo je mogoče začeti, razviti in zaključiti v slabe pol ure. Pripovedni ritem humoristične nanizanke je zato že v temeljih popolnoma drugačen kot v gledališki komediji: zapleti so dokaj preprosti in ne zahtevajo posebnega predznanja; značaji junakov se ne razvijajo, ampak ponavljajo; njihova dejanja navadno ne puščajo trajnih posledic, temveč so hitro pozabljena.

Tudi v *Kraji* so vsi štirje prizori zaključene celote, oziroma miniaturne epizode, ki jim manjkajo le reklame med odmori. Prvi prizor prvega dejanja, recimo, se začne s Trevorjevimi vstopom v dnevno sobo Milesovih, zaključi pa z domnevniim pobegom vlomilca Spriggsa. Če bi se igra končala tukaj,

verjetno ne bi prav ničesar pogrešali. Resda smo navajeni, da so gledališke predstave daljše kot trideset minut, a če bi imeli *Krajo* za enodejanko, bi bili ob koncu prvega prizora prepričani, da se je igra pač končala, ko je bistrournemu in zgovornemu kriminalcu uspelo prelisčiti svoje naivne žrtve. Ne glede na to, kako besno John maha z revolverjem, je občinstvo ob koncu prvega prizora prepričano, da je razumelo, kaj se v igri dogaja, in ne pričakuje nestrpnosti, kaj se bo zgodilo, ko se luči na odru spet prižgejo.

Drugi prizor prvega dejanja poteka na zelo podoben način. Čeprav se začne le pol ure po zaključku prejšnjega, po čemer bi lahko sklepali, da sta tesno povezana, bi Chappellovo igro brez večjih težav lahko začeli spremljati šele tukaj. Kakšno minuto ali dve bi trajalo, preden bi ugotovili, kdo je poročen s kom, v čigavi hiši se odvija dogajanje in zakaj John Spriggsu grozi z revolverjem, potem pa bi mirno uživali v nadaljevanju duhovitega dialoga. Tako kot v epizodi humoristične nanizanke, kjer je velika večina štosov povsem neodvisna od konteksta, se tudi *Kraji* lahko priključimo sredi dogajanja. Bolj ali manj vsi podatki, ki jih potrebujemo, da se Chappellovim vicem nasmejimo, so na voljo znotraj epizode same in le malokateri dovtip zahteva, da se zavedamo, kaj se je zgodilo v prejšnjem prizoru. Tako kot v prvem tudi v drugem prizoru Spriggs vsaj navidez pojasni vsa nerešena vprašanja: najprej opiše, kaj ga je prisililo v kriminalno kariero, nekaj kasneje razkrije poreklo Johnovega premoženja in navsezadnje razloži, kaj dela denar v sefu in kaj broška v predalčku. Dejstvo, da vse skupaj ni popolnoma res, je z dramaturškega stališča popolnoma nepomembno. Važno je, da je resnica vsaj začasna. In čeprav se prizor zaključi s strelom in občinstvo v trenutku, ko se spusti zavesa, vsaj teoretično ne ve, kaj se je zgodilo z nesrečnim Spriggsom, lahko v zaključku prvega dejanja opazi predvsem ponovitev strukture prejšnjega prizora, kar nakazuje, da se bo tudi preostanek predstave odvijal na podlagi podobnega vzorca.

In dejansko je tako. Oba prizora v drugem dejanju *Kraje* prav tako spominjata na samostojni epizodi humoristične nanizanke, le da se mora Chappell tokrat potruditi, da v obeh nadaljevanjih upraviči prisotnost vlomilca, ne pa sorodnika ali soseda, kot bi zahtevala nenapisana pravila televizijskih komedij. Tretji del gledališke nanizanke se začne z domnevno ranjenim Spriggsom, ki pa seveda ni v nikakršni nevarnosti. Medtem ko bi ga trideset let prej Pinter ali Orton ubila in potem poskušala skriti njegovo truplo, se Chappell pod vplivom ustaljene televizijske poetike zadovolji s tem, da vlomilca oživi in mu znova omogoči, da se začne poigravati z ostalimi štirimi junaki. Tudi ob tretji ponovitvi dogajanje v *Kraji* sledi identični dramaturški formuli: oba para se še tretjič spreta, Spriggsu spet uspe spreobrniti enega izmed junakov, znova poskusi pobegniti in še enkrat pride do streljanja.

Kot pravi britanski strokovnjak za množične medije Steve Neale, je epizoda televizijske nanizanke uspešna takrat, ko nas do te mere spominja na prejšnja nadaljevanja, da lahko prepoznamo njeno zvrstno pripadnost, a je hkrati od njih dovolj drugačna, da nas še zmeraj lahko zanima. In natančno takšno ravnovesje uspe v *Kraji* vzpostaviti Chappellu. Vsi štirje prizori in igri so variacije na temo moralne hinavščine srednjega razreda: ravno toliko so si podobni, da jih lahko med seboj primerjamo, in toliko različni, da v njih vendarle uživamo. Tudi v sklepnem prizoru igre, kjer bi morali po logiki klasične komične dramaturgije pričakovati razplet, zato spremljamo zgolj novo različico že videnega. Pripovedni ritem nemara res ni tako predvidljiv kot v tipični epizodi humoristične nanizanke, ampak še zmeraj ponavlja vse temeljne komične trópe is prejšnjih treh prizorov. Spriggs jo znova pobriše in še enkrat simbolično umre; spet opazujemo, kako različni junaki poskušajo odpreti sef; in slišimo nove razlage starih skrivnosti. Edina opazna razlika med zadnjim prizorom in prejšnjimi je v tem, da je ob koncu *Kraje* oropan tudi tat sam in da se na krajo ženinega avto-

mobila odzove z malce dvolično ogorčenostjo. Vse drugo ostaja nespremenjeno: še zmeraj imamo občutek, kot da ni pravega razpleta, in verjetno nas ne bi prav pretirano presenetilo, če bi se po koncu drugega dejanja zavesa vnovič dvignila in bi se Spriggs spet prikazal na odru.

3

Pa še eno značilnost televizijske dramaturgije lahko opazimo v *Kraji*. V nasprotju s britansko gledališko komedijo, ki večji del dvajsetega stoletja na odru zlepa ne meša družbenih slojev, Chappellovo besedilo svoj komični navdih išče prav v kontrastih med delavskim in srednjim razredom. *Kraja* je na svojski način ironična dramatzacija razrednega boja v Blairovi »cool Britanniji« in v tem pogledu veliko bliže značilnim humorističnim nanizankam kot pa gledališkimi farsam Petra Shafferja ali Alana Ayckbourn. Še posebej Spriggs, ki s svojo prestopniško iznajdljivostjo zavestno presega ozke okvire kapitalistične moralke, spominja na kultne junake televizijskih nanizank, kakršen je, recimo, Derek Trotter (»Del Boy«) iz serije *Only Fools and Horses (Samo bedaki in konji)*. Spriggs sicer ni nikakršen revolucionar, je pa vsekakor tujec v razkošni hiši in s svojo drugačnostjo pomaga razgaliti plehkost diskretnega šarma angleške buržoazije.

Vsaj v Angliji prav televizija delavskemu razredu ponudi prvo pravo prižnico, s katere se lahko uspešno brani pred elitističnim diktatom srednjega razreda. In čeprav je Chappellova kritika britanske družbe v *Kraji* bržkone prej blaga polemika z medijsko idealizacijo življenja na angleškem podeželju kot pa poziv na rušenje Buckinghamske palače, vendarle ne smemo pozabiti, da ji uspe premostiti prepad med gledališčem kot umetnostjo privilegiranih in televizijo kot zatočiščem neambicioznih. S tega stališča je vsak gledalec, ki ga Chappellu uspe speljati izpred malega ekrana, zmagoslavje gledališča v živo.

Maja Nemec, Gorazd Jakomini, Gojmir Lešnjak Gojc, Tomislav Tomšič in Arna Hadžialjević

Maja Nemec in Gojmir Lešnjak Gojc

Marijana Koren

Protislovja lastnine

Pojem lastnine spada v posebno vrsto protislovnih pojmov, pri katerih se sploh ne zavedamo, kako zagonetni so, dokler o njih ne pričnemo zelo trezno in natančno razmišljati. Pričnimo z najbolj razvidnim protislovjem lastnine: na eni strani se kaže kot nekaj nadvse materialnega, kot posest nekoga, v katero se lahko zaletimo. Na drugi strani pa je, in to ne le če vzamemo v ozir intelektualno lastnino, nekaj povsem eteričnega, nematerialnega. Protislovje med materialnim in nematerialnim vidikom lastnine se tako kaže v tem, da vsako konkretno materialno lastnino v temelju omogoča le družbeni dogovor, ki opredeljuje, čigava je lastnina ter da je lastnina drugega nedotakljiva. Nekaj milijonov evrov težko jahto drži nad gladino osebnega premoženja le nekaj členov v zakoniku, ki ureja področje lastnine. Le nekaj členov lastnino lastnikov loči od zavistnih pogledov tistih, ki nimajo.

Lastnina je po eni strani globoko povezana s pasivizacijo. Lastiti si pomeni biti otopljen, očaran s tem, kar imaš ali imajo drugi. Lastnina nas fascinira in zaslepi, v njeni naravi je nekaj vsiljivega. Kdor ima, ima svojo lastnino ves čas v mislih. Več ima, bolj je zaposlen z njo in posledično manj pripravljen delovati izven okvirov in varnostnih okopov, ki si jih je ustvaril okrog svojega premoženja. Kdor ima, ne tvega ali pa tvega le, dokler ima občutek, da tveganje lahko obvladuje. Če bi tisti, ki veliko ima, tveganja ne obvladoval, nikoli ne bi imel toliko. Kar pa nikakor ne izključuje, da do premoženja ni prišel s stavo. Ampak če je premoženje ohranil, potem je ruleto slej ko prej tudi za-

pustil. Ne zgodovina ne statistika nista nikoli bili na strani tistih, ki brezglavo tvegajo.

Ker pa je tveganje večni spremljevalec akcije, so za akcijo nekoliko bolj pripravljeni tisti, ki nimajo veliko. Njih lastnina ni otopila, saj nimajo kaj izgubiti, kvečjemu lahko z akcijo nekaj pridobijo. Manko premoženja ali, kot temu pravimo, pomanjkanje, je sila, ki sproža akcijo, premoženje pa je inercija, ki sili v pasivizacijo. Lastnina pomeni imeti, pomanjkanje pomeni biti, biti aktiven. In če gremo z asociacijami še korak dlje: lastnina sproža zavist in skušnjava, pomanjkanje, ki vodi v akcijo, pa sočutje in druge kolektivne občutke, ki krepijo družbeno vez. In zopet trčimo ob še eno od protislovij lastnine: bogastvo bi moralo družbo povezovati in krepiti, dejansko pa ima tendenco, da se porazdeljuje na neenakomeren način, kar ima družbeno razdiralne učinke.

Še bolj odločno akcijo sproža odvezeta lastnina, pa naj bo odvezeta z zaplembo ali krajo. Zato ni enakovredno, če si od rojstva brez vsega ali pa so ti bile stvari odvezete. Kdor nikoli ni imel veliko, ne bo zblaznel, če mu vzamejo nekaj malega, kar ima. Nasprotno pa ne drži: več imaš in bolj si sam zaslužen za to, bolj si družbeno nevaren, če ti bogastvo vzame dolga roka pravice ali pa spretne roke tatov. In tako nastopi še eno protislovje, povezano z lastnino: premoženje naj bi zagotavljalo materialno varnost in s tem duševni mir, a ni tako: več imaš, bolj si zaradi tega živčen.

Na naše dožemanje lastnine ne vpliva le občutek tega, kaj pomeni biti premožen ali reven, ampak predvsem nekaj, kar je tesno povezano s pravom: pravica. Lastnina in pravica sta tako prepletena pojma, da v razvitih zahodnih družbah veljata skorajda za sinonima. Že sama raba besede pravica je takšna, da napeljuje na lastnino. Človek ima namreč vedno pravico do določene stvari ali nestvarne entitete, pravica je torej vedno pravica do nečesa ali nad nečem. Nemški filozof G. W. F. Hegel je šel celo tako daleč, da je prepletel lastnino, pravico in svobodo. In to ne katerokoli lastnino, ampak lastnino lastnega telesa. Lastno telo je prva lastnina in pravica, da svobodno razpolagamo z njim, je način, kako sam pojem svobode v svetu najde svojo prvo pojavno obliko. Ta prva lastnina, posest lastnega telesa in s tem pravica razpolaganja z njim, je tako šele pogoj za vse nadaljnje lastniške odnose. S telesom se torej rodita dva velika pojma zahodne tradicije: svoboda in pravica.

Vendar ima v tem filozofskem nazoru tudi pravica do svobodnega razpolaganja z lastnim telesom mejo: čeprav je telo lastnina vsakega človeka, je svobodnemu človeku samomor prepovedan. Zakon je lahko uspešni služabnik pravice le, dokler strogo prepoveduje samomor. Razlog je ta, da bi bila s samomorom odpravljena vsaka možnost svobodnega razpolaganja z lastnim telesom, ki je temelj vsake nadaljnje pravice. Z drugimi besedami povedano: svobodni človek nima pravice, da si s samomorom sam zapre možnosti za udeležanje svobode: svobodni človek nima pravice, da bi svobodno izbral ne-svobodo.

Razvito tržno gospodarstvo naj bi temeljilo na lastnini, ki je zagotovljena z zakonom in delovanjem pravne države. Ta pa mnogokrat preide v konflikt z neko drugo in drugače utemeljeno lastnino. Mnogokrat se pozablja na drugega velikega protagonista, ki nastopa na trgu, na delo, natančneje na delo kot zmožnost, ki izvira iz svobodnega razpolaganja z našo prvo lastnino, s telesom. Na eni strani

stoji kapital, lastnina, ki služi ustvarjanju nove vrednosti, in na drugi strani delo. Na eni strani stojijo delodajalci s svojo teorijo lastnine, na drugi strani pa delavci s svojo.

V soočenju dveh ekstremov, lastnika, ki investira v kapital, in delavca, ki ima le lastno zmožnost dela, se istočasno soočata tudi dva vidika prava in dve pojmovanji lastnine: pozitivno in naravno pravo. Lastnik kapitala bo svojo lastnino upravičil na pogodbeni oziroma pozitivno pravni način. Zanj je njegova lastnina utemeljena s pozitivno zakonodajo, ki ureja lastninske pravice. Vse pravice, ki izhajajo iz lastniškega razmerja, vzdržuje izključno črka zakona. In samo dokler bo zaupal v zakon, bo lastnik pripravljen biti podjetnik.

Z vidika delavca, ki ima le svojo zmožnost dela, s katero lahko razpolaga na bolj ali manj svoboden način, pa je lastnina nekaj precej manj abstraktnega. Zagotovo ne potrebujemo nobenega pozitivnega zakona, da bi nas prek njega razsvetlila luč razuma in bi nam s tem postalo jasno, da je delavec, ki v delovni proces prenaša učinke svojega dela, tudi lastnik teh učinkov, vse dokler ne dobi plačila zanje. Kajti z vidika delavca, ki si lasti svojo zmožnost dela, se po naravnem pravu lastnina utemeljuje preko delovnega učinka.

Lika lastnika in delavca sta bila predstavljena na tako plastičen način zato, da bi prek njiju soočili dva diametralno nasprotna pojma lastnine. Lastnina lastnikov kapitala, ki so dandanes izkristalizirani v podobi delničarjev, stoji in pade z veljavnostjo lastniških pogodb, ki jih utemeljuje pozitivna zakonodaja. Predvsem podoba malega delničarja, ki investira v lastniške deleže zgolj z avlo pričakovanih dividend in ne z avlo realnega nadzora nad podjetjem, nam kaže, kako abstraktna je lahko lastnina. Dandanašnji, ko izigrani delavci zapuščajo delovna mesta propadlih podjetij, katerih stečajna masa ne bo zadoščala niti za poplačilo plač, pa čedalje bolj prihaja v ospredje pojem lastnine, ki izhaja

iz naravnega prava. Delavčeva lastnina izhaja iz vsakega napora vloženega dela in ne iz pogodbene transakcije. In zagotovo ni naključno, da je v času gospodarske rasti dominanten pogodbeni koncept lastnine, v času recesije, ko nespoštovanje pogodb okuži celotno gospodarstvo, pa prihaja v ospredje delovna teorija lastnine.

Recesija in splošni gospodarski ter družbeni pesimizem sta potrebna, da postanejo zopet vidni temeljni družbeni antagonizmi, ki poganjajo razvit tržni sistem. V času gospodarske rasti, ko delavci prejemajo redna plačila, ta regularnost zamaskira problem, ki je naslednji: delavec vstopi v delavni proces, proda svojo delovno zmožnost, vendar v podjetju pusti elemente, za katere ni plačan, če pogodba o zaposlitvi ne vključuje variabilnega dela (plačilo za dodatne učinke dela). Takšne delovne pogodbe s fiksnim in variabilnim delom pa so, tudi po zaslugi medvedjih uslug sindikatov, v evropskih državah, predvsem pa v Sloveniji, izjemna redkost. Večina delavcev, ki na plačilni listi nimajo variabilnega deleža plače, v podjetju pusti mnogo več, kot iz njega odnese. Pri tem ni mišljena le odsvojenost dodana vrednost, ampak tudi osebna odrekovanja, dodatno usposabljanje in učenje, stres, trajno uničenje zdravja in še bi lahko naštevali. Pri tem pa je potrebno poudariti, da niti variabilni delež plače ne zadošča, da bi poplačal vse, kar delavec pusti v podjetju.

Šele v gospodarski krizi, ko se petnajstega v mesecu stanje na računu ne spreminja v plus tako redno kot prej, postane kristalno jasno, da povprečni delavec v podjetju mnogo več pusti, kot pa iz njega odnese. Ugotovitev, da občutljivost za podrobnosti narašča premo sorazmerno s slabšanjem stanja, ni nič novega. Šele v slabih razmerah postanemo ljudje zavistni in zato voljni ustvarjati primerjave med koristmi, ki jih imajo od delavcev lastniki kapitala, in koristmi, ki jih imajo lastniki od delavcev. Takrat postane delovna teorija lastnine prevladujoč pogled na ekonomsko

realnost in s tem ne vznikne le dvom v sumljive malverzacije lastnikov, ki načrtno izčrpavajo že tako shirano podjetje na robu ekonomskega zloma, ampak celo v legitimnost dividendnih donosov, ki so z vidika pozitivnega prava sicer povsem legalni. Delavec, ki ni prejel zadnjih petih plač in jih tudi nikoli ne bo, stoji na drugem bregu kot lastnik, ki je naredil vse, da bi se insolvenčni postopek čim bolj zamaknil, kar mu je omogočilo, da je izčrpal, kar je le bilo mogoče, in to na prebrisanu zakonit način. Med tema bregovima ni mogoče sezidati dovolj stabilnega mostu, ki bi pomiril delavce, ki zahtevajo legitimnost, in lastnike, ki delujejo po načelu legalnosti.

Kadar gospodarska kriza omogoči, da postanejo vidni takšni družbeni antagonizmi, je čas za ukrepe. Pri tem pa je treba opozoriti: če se strinjamo, da je plačni sistem, ki ga uporabljamo danes, neprimeren in ga je zato treba spremeniti, to še ne pomeni, da je treba lastniški kapital preoblikovati v družbeno lastnino. Ta poskus se je že izjalovil. Prav tako ne zadošča klicati pravno državo. Ko imamo konflikt med osebami, ki stojijo na dveh nasprotnih bregovih legitimnega in legalnega, ne moremo pričakovati, da bo zakon lahko posredoval med njima, saj je za eno stran, ki je vpletena v konflikt, ravno zakon vir vseh težav. V takšnem primeru je treba zajeziti reko ali pa preusmeriti strugo, treba je spremeniti same družbene koordinate, ki omogočajo takšno delitev. In kaj kmalu postane vidno, da je delitev posledica človeških strasti. Zato je kriza pravi čas za filozofski in estetski premislek o tem, kakšno funkcijo zaseda v naši družbi pohlep, na kakšen način je povezan z zavistjo in kako nerealizirana hrepenenja vodijo v skušnjavo. Mišljenje se mora pričeti ukvarjati z najbolj nizkotnim pojmi, pred katerimi zardi še tako prostaška duša, kajti čas krize ni čas za mišljenje v okviru sublimnega. Kadar bo družba te premisleke, ki lahko nastajajo na različnih ravneh, ponotranjila, bo mogoče ustvariti zakone, ki bodo uspešno urejali ekonomsko in družbeno realnost lastnine.

Arna Hadžialjević in Gojmir Lešnjak Gojc

Gojmir Lešnjak Gojc

V Spriggsov zagovor!

A, tako se torej pišete, Spriggs!? In Spriggs Trevorju odgovori: »Mogoče?!« V tem odgovoru je skrita vsa skrivnostna natura gospoda Spriggsa, ki je vstopil v hišo skozi dimnik in pristal v svetu moralnega in etičnega razpada, tajkunskega primitivizma, intelektualističnega samopomilovanja, nečimrne in staranja boječe se preračunljive pokvarjenosti in je prisiljen v bližnje srečanje s prototipom Slovenceja, kot to sorto našega naroda spretno in duhovito poimenuje Svetlana Makarovič. Za tem kratkim dvoumnim odgovorom stoji vsa taktika in strategija Spriggsovega razkrinkavanja malomeščanske povzpetniške bede, pohlepa, objestnosti in izprijenosti.

Kako torej oblikovati lik vlomilca, tatu, lopova, človeka Spriggsa, če je za prepričljivost lika na odru dobrodošla lastna izkušnja. Naj pomislim! Bog ne daj, da bi moral imeti lastno izkušnjo, ko moraš na odru koga ubiti! Pa vendar, kdaj sem nazadnje kam ali v kaj vlomil. Enkrat v lastni avto, ker sem zaklenil ključke vanj. To ne šteje. V kako srce? Če že, je že davno tega, morda v mladih letih ... In tu se konča lastna izkušnja vlamljanja. Kaj vse sem ukradel v žiljenju? Moji Noni sem iz torbice sunil 100 dinarjev za cigarete, misleč: saj je tako stara, da ne bo niti opazila. K temu podlemu dejanju me je nagovoril moj nekaj let starejši sosed. Star sem bil osem, morda devet let. Nona ni bila dovolj stara, da ne bi opazila, in me je razkrinkala; dejanje sem priznal, ati in mami nista nikoli izvedela. Nikoli mi ni več padlo na pamet kaj podobnega.

Kaj pa meni, kaj so mi pobrali na nepošten način? Država? Pustimo državo! Dvakrat so mi vlomili v hišo na podeželju! Zlata nimam, denarja nikoli toliko, da bi ga lahko skrival doma v nogavici, ostal pa je ogaben spomin, da je namreč nek nič tacal po tvoji intimi! A vse naštetu o krajah in vlomih je za našo zgodbo povsem nepomembno! Čemu torej to premlevanje?

Naj se drugače lotim mojega Spriggsa. To je en krasen poba, veste, pravzaprav gospod, saj naj ga igra igralec, star nad petdeset let! Temu je tako, enemu pogoju sem torej že zadostil. Drugi pogoj, lopov! Ta bo težka! Imam se za poštenjaka! In kaj je to, poštenje? Ne vemo, dokler nismo pred preizkušnjo, ali kot tako stanje lepo opiše slovenski rek: prilika dela tatu! Saj ne vemo, je to poštenje ali strah pred tem, da te dobijo. Kako pomembni stavki za današnji čas, stavki, ki so v igri na pravih mestih, da bi lahko gledalca vzpodbudili k razmišljanju. In tako se mora moj Spriggs soočiti s pravim lopovom, Johnom, ki krade, kot se spodobi, v velikem slogu. Ali, kot je moč slišati v gostilnah: »Tisti, ki kradejo milijone, so varni, drobni lopovčki pa najebejo. In zakaj? Da so za zgled ostalim in dokaz, da je kraja nespodobno početje.« Pa čeravno te je ekonomska stiska prignala na rob preživetja? Moj Spriggs je na pravi strani, na strani ponižanih in razžaljenih, na strani delavcev, ne na strani Hilde, Igorja, Ivana, Vitoslava ...

Tomislav Tomšič, Gojmir Lešnjak Gojc in Gorazd Jakomini

Tudi ko razkrinka krajo ljubezni in srca, je moj Spriggs na pravi strani: nikoli ni želel žene svojega bližnjega ... Celo na strani davkarije je!!!

Ne želim biti Spriggsov advokat, a pred svetom primitivizma, samopomilovanja, pokvarjenosti in slovencljevstva, v katerega je prišel skozi dimnik, ga moram vzeti v bran, ga očediti črnih saj in vseh očitkov, ki jih je deležen s strani »gostiteljev«. Že zato, ker bo čas pokazal, da je prav on, moj Spriggs, v taki družbi največji poštenjak. Čeravno plašen, s kronično angino pektoris, vendar globoko v sebi poštenjak z jajci, ki se sramuje svojega početja! In ni on kriv, kriva je družba in kriv je čas, v katerem živi!

V Spriggsov zagovor!

Gorazd Jakomini, Gojmir Lešnjak Gojc in Tomislav Tomšič

Tomislav Tomšič, Gorazd Jakomini in Arna Hadžialjević

Srečko Fišer

Srečko Fišer je na 48. Festivalu Borštnikovo srečanje prejel Borštnikovo nagrado za prevod *Hamleta* Williama Shakespeara v izvedbi SNG Drama Ljubljana.

»Srečko Fišer ni le vrhunski prevajalec in dober poznavalec Shakespeara, temveč tudi izkušen in občutljiv gledališki praktik; ve, kako bodo verzificirane besede govorljive na odru in kako bodo zvenele v ušesu gledalca.

Hamlet v njegovem prevodu deluje kot povsem današnje besedilo, ki raste iz sodobne pesniške izkušnje ter formo prilagaja vsebini in vseskozi izhaja iz nje. Jezik prevoda je ves čas jedrnat, prizemljen, današnjemu bralcu razumljiv in blizu, ob tem pa prevajalec ostaja zvest Shakespearu. Gledalcu omogoča, da takorekoč instinktivno, preko podob, ki jih v njem budi izgovorjena beseda, zlahka razvozlava bogate besedne igre in metafore.

In čeprav v nas še vedno odmevajo starejši prevodi Hamleta, se nam je v zavest s svojo preprostostjo, jasnostjo in neposrednostjo že zasidral stavek: ‚Svet se maje, jaz pa rojen, da mu ravnam tečaje.‘«

(Iz obrazložitve strokovne žirije)

Primož Bebler

In memoriam

(1951–2013)

V dobrem desetletju sodelovanja s Primožem se je nanizalo toliko skupnih izkušenj in spričo intenzivnosti njegovega življenja so bile tako močne, da je težko zapisati kratko misel v slovo. Spominjanje je razvejano, kot je bilo sobivanje z njim vselej večplastno. Prizadeval si je analizirati, razumeti, občutiti vse, s čimer se je srečal, na umetniški, družbeni ali intimni ravni. Bil je pretanjeno pozoren do vseh, ki smo sooblikovali njegovo vizijo gledališča, pa čeprav smo v trenutkih jeze ali razočaranja njegovo potlačitev neposrednega izraza sprejemali kot šum v komunikaciji. Da bi vzpostavil polnokrvno, atraktivno, tudi onkraj meja zanimivo gledališče, je moral ubirati korake, ki jih včasih nismo znali sprejeti, smo se pa neizmerno radostili uspehov in se nemara šele sedaj, ko se oziramo nazaj, zavedamo, kako dobri smo bili. Skupaj.

Kalejdoskop se je ob iztekanju noro zavrtel, vsa Primoževa spraševanja, dvomi, iskanja ... nemir ali strast? Do konca je želel ostati zvest svojemu principu delovanja. Tudi z zadnjim *Srečanjem*, ko se je vrnil v naše, nekdam tako njegovo gledališče, ranjen, a še zmeraj z idealističnim pogumom, da je to samo ena izmed bitk v neskončnih možnostih izbire.

V najtežjih trenutkih je vedno želel verjeti: obstaja pot, nova priložnost! Ob zadnjem, z mrazom prežetem čudenju pa je njegov duh, ki si je vselej želel boriti se, »naprej, samo naprej«, uzrl reko, ki čeznjo ni hotel. Ker ni verjel, da je ustvaril dovolj. Hlepel je, da bi še in še in še ... In v tem je bil do konca navdihujoč, luciden, pogumen. S svojim bivanjem, čutenjem, reflektiranjem sveta nas je neizbrisno zaznamoval.

Primož, hvaležna sem, da sem lahko ob tebi zorela kot sodelavka, učenka, tovarišica, prijateljica. Ko sva prvič skupaj letela nad oblaki, si se ozrl na kopreno beline, ki se je pod nama raztezala čez vse vidno polje, in rekel: »Hm, če je tako v nebesih, je pravzaprav dolgočasno, kajne?«

Ne dvomim, Primož se bo znal česa domisliti, da tudi nad oblaki ne bo dolgčas.

Martina Mrhar

Neven Borak

Mater vola! Kdo ugrablja Evropo?

Kraja nas nehote spelje v močvirje slovenske in evropske vsakdanjosti:

»Težava pa je v tem, da polovica države ropa drugo polovico. Ni čudno, da je toliko zamer in slabe volje. /.../ Prerazporejanje bogastva je moje poslanstvo, samo to vam pravim ...«

»Se pravi, da niste navaden kriminallec, Spriggs? Vi ste Robin Hood!«

»Nisem, ker ničesar ne dajem revežem.«

Ropanje, kraja, prerazporejanje in, dodajmo, še pravičnost. Pa imamo že majhno kopico pojmov, s katerimi se lahko poigramo. Najprej, pravičnost je lastnost pravičnega človeka, lastnost, ki bi jo radi raztegnili tudi na raven družbe in države, zato govorimo o pravični kazni, pravičnem zakonu ali pravični rešitvi. *Kraja* je jemanje nečesa s prisvojitvenim namenom, na skrivaj, brez dovoljenja in vednosti lastnikov. Ugrabljanje je prav tako jemanje nečesa, s silo ali z zvijačo. Podobni stavki so dolgo polnili ozračje nekdanjega jugoslovskega in današnjega slovenskega obzorja, v zadnjih nekaj letih pa zastrupljajo tudi ozračja evropskih držav, zlasti tistih, ki odkrivajo prednosti in slabosti novega zlatega teleta, to je evra. Tako so se na prvi, propagandni in besedni bojni črti soočili Nemci in Grki. Potem pa Nemci in drugi. Zaradi tega, da vsaj za hipec izstopimo iz domačega prosto-

ra, odpotujmo v zgodovino, ki je, kot pravijo, druga država. Tudi zato, da se izognemo pastem ekonomske monokulture, čeprav se bomo čisto na koncu zapisa vrnili k njej.

Ko so otroci antičnih časov starše spraševali, od kod je prišel človeški rod, razlaga Norman Davies, so jim povedali, da je svet ustvaril *opifex rerum*, »božanski stvarnik« brez imena, in jim pripovedovali zgodbo o vesoljnem potopu in o Evropi, glavni junakinji ene najčastitlivejših legend klasičnega sveta. Bila je mati vladarja Minosa, za Ovidija nedolžna princesa iz nesrečne Fenicije, ki jo je zapeljal Zevs, za Herodota je bila njena ugrabitev vsakdanji pripetljaj v času nenehnih vojn, ki so se vemale zaradi ugrabitev žensk, simbolizirala je poti sonca od vzhoda na zahod, bila je ime, s katerim so Heleni imenovali svoje ozemlje zahodno od Egejskega morja, označevala je pot do ustanovitve nove civilizacije, ki ji je na koncu dala tudi ime, čeprav se je morala nekaj časa zadovoljiti s tem, da je zgolj nadomestek za krščanski svet; naložili so ji skrivanje razklane skupnosti narodov, a je kljub temu doživela omalovažujočo Bismarckovo degradacijo na geografski pojem, ki mu še danes predstavljamo meje; in potem spet zaživela kot ideja nove stvaritve, upanja in navdiha. V zgodbi o Evropi najdemo različne predstavne sposobnosti, ki jih lahko razvrstimo v tri glavna področja človekovega znanja in delovanja: v zgodovino, ki je povezana s spominom, v filozofijo,

ki je povezana z razumom, in v umetnosti, ki jih poraja domišljija. Torej, spomin, sposobnost premišljevanja in presoje, sposobnost ustvarjanja. Tako so nam v resnici predstavljali evropsko idejo. Kot krhko idejo, ki združuje geografsko, kulturno, gospodarsko in politično razcepljenost in se njeni protagonisti ne morejo zediniti o skupnih koreninah in veznem gradivu. To Evropi daje še utopično razsežnost in jo za nameček spreminja v dekle politične propagande. Najmanj sporno je videti, da je Evropa geografski pojem. Začuda ni sporno, da so nekateri njeni deli, ki so ji na poti od vzhoda proti zahodu dajali blišč in sijaj filozofije, renesanse in razsvetljenstva, danes njeni najbolj problematični deli. Iz prvih črk njihovih imen je nastala kratica, ki se v slovenščini bere »svinje«. Zanje se uporablja še eno nečastno poimenovanje – periferija. Njen drugi del, v antičnih časih barbarski, je v manj kot štiridesetih letih preteklega stoletja prispeval največ zla v njeni zgodovini; danes spet vihti bič, s katerim jo žene v preoblikovanje po svoji podobi. Tega domači panevropski navdušenci in kurjači francosko-nemškega vlaka ne vidijo, čeprav se jim pred očmi poraja ponemčena Evropa, po kateri se polagajo tiri nemškega vlaka. Prebrati je namreč možno, da je današnja nemška politična generacija tako mlada, da ni več obremenjena z zgodovinsko krivdo. Prav je tako. Zakaj bi otroci trpeli zaradi grehov staršev? Toda to ne pomeni, da smejo ponavljati grehe staršev. V tretje gre rado, pravi ljudski rek, zato bo zanimivo spremljati tretji nemški naskok na Evropo v zadnjih stotih letih, še zlasti, ker se njena botra, ZDA, obrača proti nam oddaljenemu vzhodu in njej bližnjemu zahodu. Videti je, da so Nemci postali edini, ki so abonirani na naskakovanje Evrope. Priznati je treba, da so pri tem dosledni in organizirani. Mir jim bo na krožniku prinesel tisto, česar niso dosegli z dvema vojnoma. Centralno Evropo, Evropo, o kateri so sanjali Hohenzollerni in Hitler. Tako nam zgodovina spet prezentira fino ironijo. Postavlja mejo na zahodu in vzhodu celine, sporoča, da Evropa ne bo imela ne angleške ne ruske duše, ki bosta očitno svoje »izzive« iskali drugje. Zunaj Evrope. In tako bo nesrečnica spet na

najboljši poti, da ostane okrnjen geografski pojem in imenski nadomestek za raznolikost, če že ne za razklanost. Zagotovo pa ne bo postala talilni lonec.

Pritrđiti je treba Herodotu, da je njeno ugrabljanje, torej kraja Evrope, res vsakdanja, nedovršena stvar. Ugrabljanje in njeno ime sta stalnica, spreminjajo se le imena nasilnežev, ugrabiteljev. In tukaj naletimo na še eno grško darilo evropski civilizaciji: dramo. Antropologi pravijo, da je grška drama posledica monetizacije grške skupnosti, prodiranja denarnih odnosov vanjo. Ne vem, če se Spriggs tega zaveda, ko pravi: »Samo trudim se, da bi vam predočil minljivo naravo denarja. /.../ Naše prednike krivim za vse to. Nekoč v davnih časih je jamski človek z obema rokama zagrabil kos mesa in ga hlastno požrl v kotu jame. Dokler ni nekega dne ugotovil, da lahko je z eno roko in prihrani kos mesa za pozneje. V tistem trenutku je bil rojen prvi bankir.« Poleg Nemcev tudi bankirji naskakujejo Evropo. Nekateri pisci pravijo, da je Evropa, ki jo živimo, tvorba bankirjev. Drži, da revežem ničesar ne dajejo. Drži, da imajo države za talce s svojevrstnim švedskim sindromom. Bolj jih spravljajo v težave, raje jih države z prerazporejanjem bogastva rešujejo. Za razliko od socializma, ki je stavil na družbeno lastnino, danes države stavijo na družbene dolgove, ki nas združujejo v nekakšen dolgovani socializem. In znameniti rek treh mušketirjev spreminjajo v drugačen rek: vsi za nekatere, nekateri samo zase. Zato tudi drži, da so sodeč po časopisnih poročilih banke podobne zločinskim združbam. In to z državnimi licencami. Čeprav oboji predstavljajo neminljivo naravo kraje, je primerjalno gledano Spriggs naravnost simpatičen, ko pravi, da ima svoje standarde in parametre in da nikoli ne bi oropal cerkve. »Edina razlika med nama je ta,« pravi, »da vam ni treba nositi maske. Vi to lahko počnete brez nje.« In ko izjavi, da so ga zavedle politične obljube: »Rečeno mi je bilo, da je zdaj nova doba in da sem rojen v svet brezdelja. Nisem vedel, da s tem mislijo to, da si brez dela.«

Pregled sezone 2012/2013 v SNG Nova Gorica

PREDSTAVE SNG NOVA GORICA

Premierne uprizoritve

Eduardo De Filippo

Filumena Marturano

Koprodukcija z Gledališčem Koper

Režiserka Katja Pegan

Premiera 20. septembra 2012 na velikem odru SNG Nova Gorica; 20. aprila 2012 v Gledališču Koper

Dušan Jovanović, Vesna Milek, Svetlana Slapšak

Krojači sveta – Funeral Fashion Show

Koprodukcija z Evropsko prestolnico kulture – Maribor 2012

Režiser Dušan Jovanović

Premiera 6. junija 2012 v SNG Maribor; 4. oktobra 2012 na velikem odru SNG Nova Gorica

Israel Horovitz

Vdovin zmenek

Koprodukcija z Mestnim gledališčem Ptuj

Režiser Igor Samobor

Premiera 10. marca 2012 v Mestnem gledališču Ptuj; 2. novembra 2012 na malem odru SNG Nova Gorica

Simona Hamer, Ajda Valcl

Zajtrk

Režiserka Ajda Valcl

Premiera 14. novembra 2012 na malem odru SNG Nova Gorica

Miha Nemec, Nejc Valenti

Rokovnjači

Koprodukcija s Prešernovim gledališčem Kranj

Režiser Miha Nemec

Premiera 15. novembra 2012 na velikem odru SNG Nova Gorica; 22. novembra 2012 v PG Kranj

Aristofan

Bogastvo

Režiser Luka Martin Škof

Premiera 10. in 11. januarja 2013 na malem odru SNG Nova Gorica

Tommaso Santi

Ljudožerski ples

Režiser Matjaž Latin

Premiera 14. in 15. marca 2013 na malem odru SNG Nova Gorica

Aleksander Nikolajevič Ostrovski

Gozd

Režiser Egon Savin

Premiera 23. maja 2013 na velikem odru SNG Nova Gorica

Ponovitve iz prejšnjih sezon

Iztok Mlakar

Sljehrnik

Koprodukcija z Gledališčem Koper

Režiser Vito Taufer

Premiera 24. novembra 2011 na velikem odru SNG Nova Gorica; 25. novembra 2011 v Gledališču Koper

Neda R. Bric

Kdor sam do večera potuje skozi svet (Simon Gregorčič)

Režiserka Neda R. Bric

Premiera 15. septembra 2011 na velikem odru SNG Nova Gorica

Neda R. Bric

Eda – zgodba bratov Rusjan

Koprodukcija s Slovenskim mladinskim gledališčem Ljubljana

Režiserka Neda R. Bric

Premiera 6. maja 2009 v Slovenskem mladinskem gledališču Ljubljana; 10. septembra 2009 na velikem odru SNG Nova Gorica

Miha Nemeč, Nejc Valenti

Life@anti

Koprodukcija z Gledališčem Glej, KD TNK in VŠU Nova Gorica

Režiser Miha Nemeč

Premiera 6. marca 2011 v Gledališču Glej Ljubljana; 17. aprila 2011 na malem odru SNG Nova Gorica

Katja Hensel

Cifra, mož

Režiser Marko Bulc

Premiera 29. in 30. septembra 2011 na malem odru SNG Nova Gorica

Dimitrije Vojnov

sKurt

Režiser Luka Martin Škof

Premiera 19. in 20. maja 2011 na malem odru SNG Nova Gorica

Grigor Vitez

Antonton

Režiserka Tijana Zinajić

Premiera 24. oktobra 2011 na malem odru SNG Nova Gorica

Tamara Matevc

Grozni Gašper

Po motivih Francesce Simon

Koprodukcija z Gledališčem Koper

Režiser Jaša Jamnik

Premiera 13. novembra 2010 v Gledališču Koper; 16. novembra 2010 na velikem odru SNG Nova Gorica

NA FESTIVALIH

Sljehrnik

Borštnikovo srečanje Maribor 2012 (tekmovalni program)

Cifra, mož

Borštnikovo srečanje Maribor 2012 (spremljevalni program)

Kdor sam do večera potuje skoz svet (Simon Gregorčič)

Borštnikovo srečanje Maribor 2012 (spremljevalni program)

NAGRADE

Marjuta Slamič nagrada vesna za najboljšo stransko vlogo Phirav Pao v filmu Šanghaj režiserja Marka Naberšnika na 15. Festivalu slovenskega filma v Portorožu 2012

Ivo Barišič igralsko priznanje ZDUS za življenjsko delo 2013

Rokovnjači Šeligova nagrada po presoji žirije na 43. festivalu Teden slovenske drame v Kranju 2013

Peter Harl primorska gledališka nagrada tantandruj za igralske dosežke za vlogo Nandeta v uprizoritvi Rokovnjači, 2013

Lara Jankovič primorska gledališka nagrada tantandruj za igralske dosežke, tudi za vlogo Diane v Filumeni Marturano Eduarda De Filippa v režiji Katje Pegan in izvedbi Gledališča Koper in SNG Nova Gorica

GOSTOVANJA PREDSTAV

Liferanti

8 (Ptuj, Tolmin, 6 x Ljubljana)

Skurt

1 (Ljubljana)

Kdor sam do večera potuje skoz svet (Simon Gregorčič)

11 (Maribor, Trst, 4 x Novo mesto, 5 x Koper)

Cifra, mož

3 (Maribor, Gimnazija Nova Gorica, Ljubljana)

Antonton

1 (Šibenik)

Sljehrnik

35 (5 x Ljubljana, 4 x Koper, Bukovica, Maribor, Logatec, Krško, Laško, Brežice, Izola, 2 x Žalec, Vrhnika, Deskle, Velike Lašče, Radlje ob Dravi, Žiri, Kamnik, Sv. Duh, Domžale, Rogaška Slatina, Litija, Postojna, Ljutomer, Pivka, Sežana, Kranj, Slovenska Bistrica, Štanjel)

Filumena Marturano

20 (2 x Ljubljana, Lendava, Šmarje pri Jelšah, 2 x Koper, Krško, Velenje, Izola, 2 x Žalec, Kranj, Radovljica, Brežice, Šentjernej, Šentjur, Celje, Deskle, 2 x Novo mesto)

Vdovin zmenek

1 (Radovljica)

Zajtrk

10 (Deskle, 2 x Trst, Tolmin, 3 x Murska Sobota, 2 x Šentjur, Koper)

Rokovnjači

13 (11 x Kranj, Zagorje ob Savi, Sežana)

AMATERSKI MLADINSKI ODER SNG NOVA GORICA

Roald Dahl ***Odvratne rime***

Premiera 15. decembra 2012 na malem odru SNG Nova Gorica
AMO Nova Gorica

GOSTUJOČE PREDSTAVE

Predstave za odrasle

Teater na konfini

Eugène Ionesco ***Deliri u dvjeh***

Slovensko ljudsko gledališče Celje

Martin McDonagh ***Obdlanjenje v Spokanu***

Gledališče Koper

Po Franu Milčinskem ***Butalci***

Cafe Teater, CD Ljubljana, EPK Maribor 2012

Tone Partljič ***Aldo in Micika***

Gledališče Koper

Aldo Nicolaj ***Parole, parole ali Ni bila peta, bila je deveta***

Prešernovo gledališče Kranj in Mestno gledališče Ptuj

Daniel Glattauer ***Proti severnemu vetru***

Saša Pavček ***Obleci me v poljub***

Balet SNG Maribor

Igor Stravinski, Borut Kržišnik, Edward Clug

Hommage à Stravinsky

Slovensko stalno gledališče Trst

Georges Feydeau ***Ne sprehajaj se no vendar čisto naga!***

Slovensko mladinsko gledališče Ljubljana
Nigel Williams, Vito Taufer, Borut Šeparović
Razredni sovražnik

Slovensko stalno gledališče Trst

Vinko Möderndorfer ***Vaje za tesnobo***

SNG Drama Ljubljana

William Shakespeare ***Beneški trgovec***

Mestno gledališče Ptuj

Gregor Strniša ***Žabe***

Slovensko ljudsko gledališče Celje

Matjaž Zupančič ***Shocking Shopping***

SNG Drama Ljubljana

Ernst Lubitsch ***Ko sem bil mrtev***

Umetniško društvo M&N Dance Company

Michal Rynia, Nastja Bremec ***Utrip***

Mednarodni festival uličnega gledališča Ana Desetnica

eVenti Verticali, Italija ***Iskani***

Campagnie Mobil, Nizozemska ***Sulky M1***

ŠUGLA, Slovenija ***SEE – PPPP – Specialna elitna enota za povzročanje panike, paranoje in pritiska***

GAM&LJUD&mednarodna zasedba ***Mati Korajža***

Predstave za otroke in mladino v okviru Goriškega vrtiljaka

Rozinteater

Andrej Rozman Roza ***Kako je Oskar postal detektiv***

Lutkovno gledališče Ljubljana

Maja Borin ***Žužkerada***

Zavod Zofka

Kim Komljanec ***Kaj se je krtek naučil***

Mini teater Ljubljana

H. C. Andersen ***Mala morska deklica***

Gledališče Toneta Čufarja Jesenice

Jasmina Šogolj, Matjaž Koman ***Deklica v vlogi detektiva***

Lutkovno gledališče Ljubljana

H.C. Andersen ***Snežna kraljica***

Slovensko ljudsko gledališče Celje

Kajetan Kovič, Jerko Novak ***Maček Muri***

Slovensko mladinsko gledališče Ljubljana

Jacob in Wilhelm Grimm ***Sneguljčica in sedem palčkov***

Mestno gledališče Ptuj

Roald Dahl ***Gregorjevo čudežno zdravilo***

Prešernovo gledališče Kranj

Ela Peroci, Desa Muck ***Muca Copatarica***

Lutkovno gledališče Ljubljana

Fran Saleški Finžgar ***Makalonca***

Slovensko ljudsko gledališče Celje

Erich Kästner ***Pikica in Tonček***

Zavod Bufeto

Potovanje v deželo Klovnade

Gledališke igralnice z Nevenko Vrančič

Ena majhna pravca

Zvezdica Zaspanka in razbojnik Ceferin

Furbasto koce

Moj dežnik je lahko balon

Čarovniške igrarije

Lonček kuhaj

Pirat Volkec

Pomladne Aljine poskočnice

Vile, škrtati in Sneguljčica

Amaterske predstave,

odigrane v okviru Nedeljskih gledaliških srečanj

Gledališko društvo Kontrada Kanal

Georges Feydeau ***Odlikovanje***

Prosvetno društvo Štandrež

Norman Barrosh, Carroll Moore

Cvetje hvaležno odklanjamo

Beneško gledališče Špeter

Miro Gavran v priredbi Marine Cernetig ***Mož naše žene***

Društvo SmoTeater Majšperk

Ken Ludwig ***Ti nori tenorji***

Koroški deželni teater Slovenj Gradec

Ivan M. Lalič ***Heroj ljudskih množic***

Dramska skupina SKPD F. B. Sedej Števerjan

Achille Campanile ***Umor v vili Roung***

Slovensko kulturno društvo Tabor Opčine

Neznani srednjeveški avtor ***Burka o jezičnem dohtarju***

Ostale prireditve v SNG Nova Gorica

40 let TPPZ Pinko Tomažič

Dokumentarni film o Vojtehu Ravnikarju *Arhitekt*

Mediterana

Dobrodelni koncert za invalidno mladino iz Stare Gore

STATISTIČNI PREGLED

število predstav			število obiskovalcev		
doma	na gost.	skupaj	doma	na gost.	skupaj

PREDSTAVE SNG NOVA GORICA

Premierne uprizoritve

Filumena Marturano	9	20	29	1614	5000	6614
Krojači sveta	17	0	17	3878	0	3878
Vdovin zmenek	10	1	11	924	249	1173
Zajtrk	17	5	22	1397	1086	2483
Rokovnjači	11	13	24	2085	2658	4743
Bogastvo	11	0	11	1066	0	1066
Ljudožerski ples	11	0	11	1090	0	1090
Gozd	7	0	7	1195	0	1195
SKUPAJ	93	39	132	13249	8993	22242

Ponovitve iz prejšnjih sezon

Eda - zgodba bratov Rusjan	2	0	2	630	0	630
Grozni Gašper	0	1	1	0	75	75
Liferanti	1	8	9	56	349	405
Skurt	5	1	6	599	295	894
Kdor sam do večera potuje skoz svet (S. Gregorčič)	1	11	12	100	2168	2268
Cifra mož	1	3	4	32	316	348
Antonton	1	1	2	107	250	357
Sljehrnik	11	35	46	2726	11766	14492
SKUPAJ	22	60	82	4368	15219	19587

Amaterski mladinski oder SNG NG

Odvratne rime	2	0	2	185	0	185
---------------	---	---	---	-----	---	-----

število predstav			število obiskovalcev		
doma	na gost.	skupaj	doma	na gost.	skupaj

GOSTUJOČE PREDSTAVE

Predstave za odrasle

Aldo in Micika	2		2	505		505
Deliri u dvjeh	2		2	280		280
Obdlanjenje v Spokanu	1		1	39		39
Butalci	5		5	1360		1360
Parole, parole ali Ni bila peta, bila je deveta	1		1	107		107
Proti severnemu vetru	1		1	219		219
Obleci me v poljub	1		1	63		63
Hommage a Stravinsky	1		1	162		162
Ne sprehajaj se no vendar čisto naga!	2		2	619		619
Razredni sovražnik	1		1	113		113
Vaje za tesnobo	1		1	82		82
Beneški trgovec	1		1	201		201
Žabe	1		1	84		84
Shocking shopping	1		1	116		116
Ko sem bil mrtev	1		1	107		107
Utrip	1		1	254		254
Iskani	1		1	500		500
Sulky M1	1		1	250		250
SEE-PPPP	1		1	150		150
Mati Korajža	1		1	900		900
SKUPAJ	27		27	6111		6111

število predstav			število obiskovalcev		
doma	na gost.	skupaj	doma	na gost.	skupaj

Amaterske predstave, odigrane v okviru NGS

Odlikovanje	1		1	293		293
Cvetje hvaležno odklanjamo	1		1	377		377
Mož vaše žene	1		1	314		314
Ti nori tenorji	1		1	295		295
Heroj ljudskih množic	1		1	304		304
Umor v vili Roung	1		1	369		369
Burka o jezičnem dohtarju	1		1	309		309
SKUPAJ	7		7	2261		2261

Predstave za otroke in mladino (v okviru Goriškega vrtiljaka)

Kako je Oskar postal detektiv	1		1	266		266
Žužkerada	2		2	467		467
Kaj se je krtek naučil	2		2	549		549
Mala morska deklica	1		1	298		298
Deklica v vlogi detektiva	2		2	552		552
Snežna kraljica	1		1	287		287
Maček Muri	2		2	662	0	662
Sneguljčica in sedem palčkov	1		1	310	0	310
Gregorjevo čudežno zdravilo	1		1	252	0	252
Zajtrk	0	5	5	0	1272	1272
Muca Copatarica	2		2	666	0	666
Makalonca	2	1	3	587	207	794
Pikica in Tonček	1		1	266	0	266
Potovanje v deželo Klovnade	2		2	728	0	728
SKUPAJ	20	6	26	5890	1479	7369

število predstav			število obiskovalcev		
doma	na gost.	skupaj	doma	na gost.	skupaj

DRUGO

Gledališke igralnice z Nevenko Vrančič	doma	na gost.	skupaj	doma	na gost.	skupaj
Ena majhna pravca	1		1	5		5
Zvezdica Zaspanka in razbojnik Ceferin	1		1	7		7
Furbasto koce	1		1	2		2
Moj dežnik je lahko balon	1		1	8		8
Čarovniške igrarije	1		1	5		5
Lonček Kuhaj	1		1	5		5
Pirat Volkec	1		1	15		15
Pomladne Aljine poskočnice	1		1	5		5
Vile, škrtati in Sneguljčica	1		1	3		3
SKUPAJ	9		9	55		55

Rojstni dan za otroke v gledališču

	8		8	128		128
--	---	--	---	-----	--	-----

Ogledi gledališča

	22		22	651		651
--	----	--	----	-----	--	-----

Ostale prireditve v SNG Nova Gorica

40 let TPPZ Pinko Tomažič	1		1	371		371
Dok. film o Vojtehu Ravnikarju Arhitekt Mediterana	1		1	48		48
Rotary club Solkan - dobrodelni koncert	1		1	280		280
Evropska pravna fakulteta NG - podelitev spričeval	1		1	360		360
MONG - občinski kulturni praznik	1		1	320		320
Vrtec Solkan - koncert Mavrica med nami	1		1	280		280
JSKD Nova Gorica - Festival Vizije	3		3	370		370
Razstave	12		12	360		360
SKUPAJ	21		21	2389		2389

SEŠTEVEK

	število predstav			število obiskovalcev		
	doma	na gost.	skupaj	doma	na gost.	skupaj
Predstave SNG Nova Gorica						
Premiere	90	39	132	13249	8993	22242
Ponovitve	22	60	82	4368	15219	19587
SKUPAJ	115	99	214	17617	24212	41829
AMO SNG Nova Gorica	2		2	185		185
Gostujoče predstave						
Predstave za odrasle	27		27	6111		6111
Predstave za otoke in mladino	20	6	26	5890	1479	7369
Nedeljska gledališka srečanja	7		7	2261		2261
SKUPAJ	54	6	60	14262	1479	15741
Drugo						
Gledališke delavnice z Nevenko Vrančič	9		9	55		55
Praznovanje rojstnega dne	8		8	128		128
Ogledi gledališča	22		22	651		651
Ostale prireditve v SNG Nova Gorica	21		21	2389		2389
SKUPAJ	60		60	3223		3223
SKUPAJ	231	105	336	35287	25691	60978

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE NOVA GORICA SLOVENE NATIONAL THEATRE NOVA GORICA

Trg Edvarda Kardelja 5, 5000 Nova Gorica, Slovenija / Slovenia
+386 5 335 22 00, +386 5 302 12 70 Faks / Fax
info@sng-ng.si, www.sng-ng.si

Direktor / General Manager mag. **Jožko Čuk** jozko.cuk@sng-ng.si +386 5 335 22 10
Umetniška vodja / Artistic Director **Martina Mrhar** martina.mrhar@sng-ng.si +386 5 335 22 10
Tajnica / Secretary **Barbara Skorjanc** barbara.skorjanc@sng-ng.si +386 5 335 22 10
Dramaturginji / Dramaturgs mag. **Ana Kržišnik** ana.krzisnik@sng-ng.si in / and
Tereza Gregorič tereza.gregoric@sng-ng.si +386 5 335 22 01
Lektor / Language Consultant **Srečko Fišer** srecko.fiser@sng-ng.si +386 5 335 22 02
Trženje in odnosi z javnostjo / Marketing and Publicity Manager
Dominika Prijatelj dominika.prijatelj@sng-ng.si +386 5 335 22 50
Organizatorica / Organizer mag. **Barbara Simčič Veličkov** organizacija@sng-ng.si +386 5 335 22 04
Tehnični vodja / Technical Director **Aleksander Blažica** aleksander.blazica@sng-ng.si +386 5 335 22 14
Vodja računovodstva / Chief Accountant **Goran Troha Žvokelj** g.troha-zvokelj@sng-ng.si +386 5 335 22 07
Vodja AMO / Chief of AMO **Emil Aberšek** emil.abersek@sng-ng.si +386 5 335 22 18

Svet SNG Nova Gorica / Council SNT Nova Gorica

Matjaž Kulot (predsednik / president), mag. Elena Zavavlav Ušaj (podpredsednica / vice president),
Zorko Kenda, dr. Matjaž Šekoranja, Marjan Zahar

Strokovni svet SNG Nova Gorica / Expert Council SNT Nova Gorica

Srečko Fišer (predsednik / president), Jaka Andrej Vojevec (podpredsednik / vice president),
Bojan Bratina, Igor Komel

Blagajna / Box Office

+386 5 335 22 47 blagajna.sng@siol.net
vsak delavnik / workdays 10.00–12.00 in / and 15.00–17.00
ter uro pred pričetkom predstav / and an hour before each performance

Član Evropske gledališke konvencije

Pobudnik gledališkega
združenja NETA
New European Theatre Action

Sponzorji

Gledališki list SNG Nova Gorica, letnik 59, številka 4
Izdajatelj SNG Nova Gorica, predstavnik mag. Jožko Čuk
Uredniški odbor Srečko Fišer (lektor), Tereza Gregorič,
mag. Ana Kržišnik (urednica te številke), Martina Mrhar
Fotografije Foto atelje Pavšič – Zavadlav
Oblikovanje Borghese – Bojan B. Bitežnik
Naklada 1000
Tisk A-media
ISSN 1581-9884

Dejavnost gledališča financira Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije.

SNG

NG

SLOVENSKO NARODNO
GLEDALIŠČE
NOVA GORICA

www.sng-ng.si
info@sng-ng.si
05 335 22 00/51